

Referat fra møde i Det Nationale Bioøkonomipanel d. 5. april 2016 kl. 13:00 – 17:00 hos DTU, Kongens Lyngby.

Tema om værdikæder baseret på blå biomasse

Deltagere: Jette Petersen, formand, Anne Grete Holmsgaard, Biorefining Alliance, Asbjørn Børsting, DAFOKO, Christian Ege, Det Økologiske Råd, Jan Boeg Hansen, DC Ingredients, Ivar Ravn, SEGES, Jan Søndergaard, Dansk Skovforening, Jesper Lund-Larsen, 3F, Klaus K. Nielsen, DLF Trifolium, Niels Henriksen, DONG Energy A/S, Michael Persson, DI Bioenergi, Susanne Herfelt, Danmarks Naturfredningsforening, Anne S. Meyer, DTU, Lene Lange, DTU, Mette Termansen, AU, Morten Gylling, KU, Henrik Brask Pedersen, Region Midtjylland, David Jens Meinke, Region Sjælland, Jacob Fjalland, WWF.

Afbud: Jeanett Vikkelsøe, Marius Pedersen A/S, Peter Steen Mortensen, Novozymes, Lars Porskjær Christensen, Syddansk Universitet, Claus Torp, Miljøstyrelsen, Martin Hansen, Energistyrelsen, Martin Madsen, Erhvervs- og Vækstministeriet, Hans Müller Pedersen, Styrelsen for Forskning og Innovation.

Dagsorden

- **Velkomst ved Anne Meyer og Lene Lange, DTU.**
- **Velkomst ved formand Jette Petersen og væsentlige nyheder siden sidst ved andre panelmedlemmer.**
- **Kort nyt om den igangværende eksterne evaluering af Det Nationale Bioøkonomipanel og den kommende proces, samt afklarende spørgsmål.**
- **Præsentation ved Jens Kjærulf Petersen fra arbejdsgruppen af væsentligste udkomme af forskernotat. Efterfulgt af spørgsmål fra panelet.**
- **Præsentation af arbejdsgruppens forslag til anbefalinger.**
- **Samlet drøftelse af anbefalingerne, samt afklaring af næste skridt.**
- **Cirkulær økonomi ved Mikkel Stenbæk Hansen, Miljøstyrelsen.**
- **Afrunding og evt.**

Velkomst ved Anne Meyer og Lene Lange, DTU, der blandt andet understregede DTU's dagsorden om at sætte fokus på skabelsen af nye værdikæder indenfor bioøkonomien. Der blev lagt vægt på vigtigheden af bæredygtig og klimavenlig teknologisk innovation, og det blev pointeret, at tværfagligt samarbejde er afgørende.

Jette Petersen bød velkommen til de nye panelmedlemmer fra Novozymes, SEGES og Region Sjælland, der afløser tidligere medlemmer fra de samme organisationer. Jette takkede desuden arbejdsgruppens deltagere – både panelmedlemmer, substitutter og eksterne ressourcepersoner – samt det tværministerielle sekretariat for indsatsen med at forberede mødepakke til panelet. Jette noterede, at anbefalingerne vedrørende værdikæder baseret på husholdningsaffald fra husholdninger og servicesektoren, der blev lanceret i januar 2016, har fået en god modtagelse. Jette oplyste desuden, at Aarhus Universitet i januar 2016 har afholdt opstarts-workshop om videnssynthesen om grøn biomasse (som forventes at foreligge til september 2016), samt at NaturErhvervstyrelsen også i januar 2016 sammen med flere regioner har afholdt workshop om bioraffinering. Jette oplyste, at

INBIOM har stillet sig til rådighed for at samle aktørerne på dette område i en koordineret indsats. I Fødevarer- og Landbrugspakken er der ros til bioøkonomipanelet, og i forbindelse med at der afsættes ressourcer til bioøkonomipanelindsatsen i de kommende år fremgår det, at der skal gennemføres evaluering af panelet, som det tidligere har været nævnt for panelet. Rambøll har vundet opgaven, og er i fuld gang med at gennemføre bilaterale interviews m.m. Evalueringsrapporten vil blive delt med panelmedlemmerne. Dernæst vil regeringen tage stilling til, hvad der videre skal ske.

Lene Lange fra DTU informerer om, at der er nedsat et Nordisk Bioøkonomipanel, hvor hun har informeret om indsatserne i Det Nationale Bioøkonomipanel. Der vil være stort fokus på blå biomasse i det nye nordiske bioøkonomipanel.

Jesper Lund-Larsen fra 3F berettede, at der i forbindelse med BioEconomyUtrecht2016 (den 4. "Bioeconomy Stakeholders' Conference") er nedsat en stakeholderkomité, hvor 3F deltager. Komitéen har udarbejdet et bioøkonomi-manifest, som vil blive lanceret på konferencen i Utrecht 12.-13. april 2016.

Jens Kjerulf Petersen fra DTU Aqua holdt oplæg om det udarbejdede forskernotat, med fokus på værdikæder baseret på opdræt af muslinger og tangproduktion. De danske kyster og fjorde giver gode forhold til udnyttelse af blå biomasse og havets ressourcer, bl.a. i kraft af næringsrigt vandmiljø, høj hygiejnisk standard og mange forskellige økologiske nicher.

Jens Kjerulf Petersen gav en hurtig introduktion til muslingeopdræt og dyrkning af tang, og beskrev status for produktion og anvendelse af hhv. muslinger og tang, argumenterede for potentialerne, mulige effekter ved at indfri potentialerne, og analyserede barrierer og behov. Ift. muslinger blev der i særdeleshed lagt vægt på potentialerne for at tilvejebringe protein til den økologiske animalske produktion.

Der er desværre ikke en rentabel driftsøkonomi i muslingeopdræt i Danmark i dag, hvilket er en stor barriere for at indfri potentialerne for at øge produktionen betydeligt.

I forbindelse med tang-værdikæderne i Danmark opfordrede Jens Kjerulf Petersen til at satse på et konsummarked nu og her, foder indenfor 2-5 år og bio-raffinerer indenfor 4-10 år. Der er behov for at afdække potentialerne for tang-værdikæderne mere nøje. Andre kilder til blå biomasse blev også nævnt kort. Heriblandt søstjerner, som er et interessant emne til foder. Foder af søstjerner er i øjeblikket begrænset af biproduktforordningen, men man håber på en snarlig ændring.

Udkast til anbefalinger blev præsenteret af Berit Hasler og Anne-Belinda Bjerre på vegne af arbejdsgruppen. Dette ledte til diskussioner i panelet, bl.a. i forhold til genstandsfeltet for anbefalingerne, hvor der bl.a. blev ytret ønske om, at afsøge mulighederne for yderligere opgradering gennem bioraffinerer (som ikke nødvendigvis er afhængig af dansk biomasse), samt et ønske om at konkretisere forskningsbehovene og gerne fokusere mere på markedsmodning, storskala-demonstrationsanlæg m.m. Derudover var der en diskussion om, hvad panelet bør prioritere at have en holdning til ift. eksisterende og kommende rammevilkår for primærsektoren. Flere panelmedlemmer opfordrede til, at det gøres mere tydeligt, hvem anbefalingerne retter sig mod.

Det blev besluttet, at det tværministerielle sekretariat – med fagligt bidrag fra DTU – skal revidere anbefalingsudkastet, og snarest muligt udsende et revideret dokument til kommentering i panelet. I revisionsprocessen vil sekretariatet tage kontakt til flere af panelets medlemmer.

Dernæst var der oplæg om cirkulær økonomi ved Mikkil Stenbæk Hansen fra Miljøstyrelsen. Der blev her gjort status for arbejdet med EU kommissionens cirkulær økonomipakke. Pakken er generelt blev modtaget positivt blandt danske interessenter, hvor flere dog har ytret ønske om en stærkere integration af bioøkonomi i den cirkulære økonomipakke. Regeringen støtter pakken.